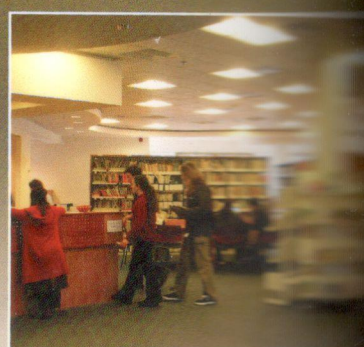
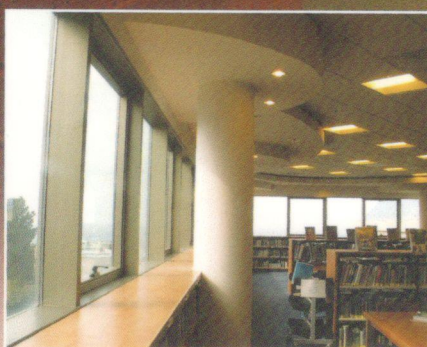
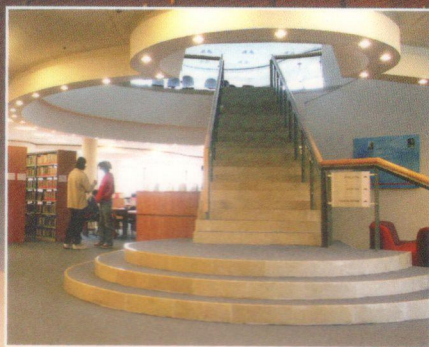

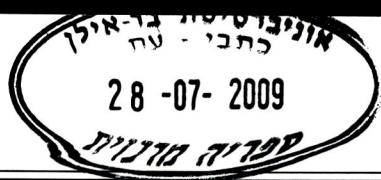
גיליון מס' 2
(תשס"ו) 2006

המכון הלאומי
למחקר המידע בישראל

דעת: כתב עת לחקר המידע והספרנות

מידעת: כתב עת לחקר המידע והספרנות

גיליון מספר 2, 2006 (תשס"ו)

2	דבר העורכת	אורלי נתן-שץ
3	ניתוח רמת הידע של הסטודנטים בנוגע לביטויי פלגיאט בעולם האקדמיה	אתי יערי שפרה ברוכסון-ארביב
17	האם ישראל מובילה במחקר במדעי היהדות? - מחקר ביבליומטרי	יעל עטיה
27	הבדלים בתפיסת מקצוע הספרנות ומדעי המידע בקרב סטודנטים למדעי המידע בשלושה מוסדות הכשרה שונים	נועה אהרוני
42	פרופיל המשתמשים בספריות הציבוריות למוזיקה בישראל	יעל זורוף
55	הצלחה וכישלון בעבודתם של ספרני בתי הספר; מחקר שדה בספריות בתי הספר העל יסודיים בישראל	דניה אנזנברג משה יצחקי
68	הדגמת יכולות אחזור מידע בעברית במארג (Web) החופשי-תמונת מצב לתחילת 2005	יהודית בר-אילן
80	סקירת הפעילות בתחום הספריות הציבוריות בשנת 2004	ויקטור בן-נעים
86	מדיניות המערכת והנחיות לכותבים	
88	תקצירים באנגלית	
90	תוכן באנגלית	

שרכת
אורלי נתן-שץ
shats1@bezeqint.net

דיר המערכת
ד"ר אירית גץ

מערכת
ד"ר יהודית בר-אילן
ד"ר קרול הופמן
ד"ר משה יצחקי
ד"ר זהבה שמר

עריכה לשונית
עלית קרפ

סוכבת המערכת
מרכז ההדרכה לספריות בישראל
רחוב ברוך הירש 22
בני-ברק 51108, ת.ד. 801
טל: 03-6180151
פקס: 03-5798048
חבר אלקטרוני: icl@icl.org.il
www.icl.org.il

ISSN: 1565-5448

מידעת: כתב עת לחקר המידע והספרנות.
© כל הזכויות שמורות למרכז ההדרכה לספריות בישראל.

פיסדי המרכז
משרד החינוך והתרבות,
ארגון ספרי ישראל (אס"י),
בית הספר לספרנות,
ארכיונות ומידע
באוניברסיטה העברית בירושלים.

התמונות בגיליון:
ספריית המרכז החינוכי "ליאו בק" בחיפה

אוניברסיטת בר-אילן
הספריה ללימודי מידע

קוראות וקוראים יקרים,

הפעם, הגיליון גדוש במאמרים המבוססים על מחקרים בנושאים מגוונים המשקפים את ההיקף הנרחב של מקצוע המידע והספרנות.

חלק מן המחקרים עוסקים בספרנים ובמידענים כאוכלוסיית המחקר, חלקם עוסקים בקהל הלקוחות סטודנטים, המשתמשים בספריות הציבוריות למוזיקה וחלקם עוסקים במידע עצמו ובניתוחים עליה. המאמר הפותח עוסק בנושא חשוב - רמת הידע של הסטודנטים בנוגע לביטויי פלגיאט. בעת כתיבת עבודות, עליהם ליישם את כללי הציטוט המקובלים ולהימנע מהצגת דברים של האחרים כשלהם. מן הממצאים עולה, כי ידיעותיהם של הסטודנטים מועטות. המחברות מדגישות את הצורך במתן הדרכה על אופן הציטוט הנכון והצגת מטרתו וכן הקניית עקרונות הקניין הרוחני, במיוחד בכל הקשור לשימוש במידע מקוון. הדרכה ביבליוגרפית והנחיית תלמידים בכל רמות הלימוד הן חלק מהתפקידים של הספרנים והמידענים, ועליהם להיות מודעים ל"קלות הבלתי נסבלת" של העתקת חומרים בעבודות.

המאמר השני מבוסס על מחקר ביבליומטרי ועוסק בשאלה האם ישראל מובילה במחקר במדעי היהדות. מדידת תפוקה מחקרית הפכה לנושא חשוב בשנים האחרונות בשל כמה סיבות, ביניהן, התחרות ההולכת וגוברת בין מחלקות אקדמיות ובין אוניברסיטאות (לסטודנטים, למימון מחקר, למוניטין, לדירוג וכו'). התפוקה המחקרית היא מדד ביצוע שבעזרתו ניתן להעריך אוניברסיטאות, מחלקות או חוקרים או אפילו מדינות ולהשוות ביניהם. את התפוקה המחקרית מודדים בעיקר באמצעות כלים ביבליומטריים - משאבים ביבליוגרפיים שונים. תחום מדעי היהדות טרם נבדק בשל הבעיה המורכבת באיתור היקף התפוקה המחקרית שהיא מגוונת מאוד. החוקרת התבססה במחקרה על הפרסומים שהופיעו ב"רמב"י" וב"קריית ספר" בשנת 1999. ממצאי המחקר מצביעים בבירור על שלוש מדינות, שחוקריהן מובילים במחקר במדעי היהדות: ישראל, ארה"ב וגרמניה.

הבדלים בתפיסת מקצוע הספרנות ומדעי המידע בקרב סטודנטים למדעי המידע נחקרו במאמר השלישי. שאלת הדימוי המקצועי העצמי מעסיקה רבות ספרנים ומידענים, בין השאר, בגלל הפער בין המורכבות של המקצוע לבין התפיסה, שעדיין רווחת של דימוי "הספרנית הזקנה". לכן מעניין לדעת מה מושך סטודנטים ללימודי המידע או דוחה אותם מבחירת המקצוע, מהם רוצים להיות? מתוצאות המחקר עולה כי ככלל עבודת הספרנים נתפסת כקשורה לעבודה בספרייה בעוד עבודת המידען נתפסת כקשורה למידע עצמו כמובן, המידענים נתפסו כבעלי דימוי גבוה יותר מזה של הספרנים. השאלה היא מה יכולים לעשות כדי להעלות את רמת הדימוי?

המאמר הרביעי עובר לצד הלקוחות ועוסק בפרופיל המשתמשים בספריות הציבוריות למוזיקה בישראל. בניית פרופיל חשובה לנתינת השירות המתאים והטוב ביותר. על הספרייה להיות ערה לצורכי מבקריה, וכדי לדעת מהם אותם צרכים יש לבדוק את פרופיל המשתמשים. בארץ יש רק כחמש ספריות ציבוריות למוזיקה, בעלות אוספים גדולים יחסית. לכן, אחת ממסקנות המחקר היא ככל שיהיו יותר ספריות למוזיקה הממוקמות בלב היישובים ובמרכזי האוכלוסייה, כך יגדל הסיכוי שקהל המבקרים בספריות אלו יתרחב. כל מי שמעוניין לשמוע מוזיקה, צריך להיות מסוגל ליהנות משירותי מוזיקה בספרייה.

המאמר החמישי עוסק בספרני בתי הספר - הצלחה וכישלון בעבודתם. מטרת המחקר היתה לזהות את המכשולים העיקריים המונעים מהספרנים לבצע את תפקידיהם כראוי. הגורמים העיקריים היו המחסור במשאבים ובכוח אדם. המכשול השלישי, היה העדר הכשרה מקצועית. רביעי בדירוג היה חוסר מודעות וחוסר הערכה לחשיבות הספרייה מצד ההנהלה והמורים. המסקנות העיקריות הן כי לשם סילוק המכשולים העיקריים יש לפעול להחדרת מודעות והבנה בקרב מנהלים ומורים לגבי תפקידיהם של הספרייה והספרנים בבית הספר, להגדיל את התקן של הספרנים בבתי הספר, לעודד השתלמות מקצועית שוטפת של הספרנים ולהגביר באופן משמעותי את לימודי טכנולוגיות המידע גם במסלולים להכשרת ספרנים לספריות בתי ספר לסיום, הבאנו הדגמה מעשית לגבי בעייתיות החיפוש בעברית ב-WEB, בעיה שעמה מתמודדים

יום-יום, ולכן כדאי ללמוד על יכולות מנועי החיפוש השונים וליישם את הדוגמאות. הדוח השנתי של המחלקה לספריות ל-2004 מראה איך אפשר לנצל תקציב קטן במיטת